Izhaja vsak dan razen nedelj in praznikov.

Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredniški in upravniški prostori: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication: 2657 So. Lawndale ave. Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XIV. Cena lista je $5.00. Entered as second-class matter January 23, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., torek, 8. februarja (Feb. 8) 1921. Subscription $5.00 Yearly. ŠTEV.—NUMBER 32.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

AMERIŠKI "FAŠISTI" PO NAŠEM V ITALIJI.

Paul Hanna poroča, da kapitalisti že delajo priprave za kopiranje italijanske bele garde.

SEDANJE ORGANIZACIJE BIVŠIH VOJAKOV SO JIM PREMALO ZANESLJIVE.

Washington, D. C., 7. febr. — (Paul Hanna, Federated Press.) — Iz Italije ne uvažamo le starih slik in oliv. Najnovejša roba, ki jo dobimo iz Italije, so "fašisti". Ameriški kapitalisti so prinesli seme teh "cvetk" iz Bologne in zdaj iščejo primernih tal za kalitev v Ameriki.

Kaj so "fašisti"? Edgar Ansel Mowrer jih je opisal na sledeči način v svojem nedavnem poročilu iz Rima:

"Socialisti imajo še večje težave s patrijotičnimi organizacijami, ki se imenujejo "fascisti" in ki so razprežene po vsej Italiji. Namen fašistov je, "pobijati nasilje", ki po njihovem mnenju izvira iz socialistov. Čudno je, da so socialisti brez moči napram vsem tem organizacijam; čeprav so fašisti v mnogih slučajih manjši po številu, so kljub temu zmagali v bitkah s socialističnimi delavci. Najdraznejše so fašisti nastopili v Bologni in Modeni, kjer so požgali hiše socialistov v maščevanju za dva ubita tovariša. Fašisti dominirajo široke pokrajine v s[illegible] verni Italiji in nastopajo z ekstremno drznostjo. Kjer le morejo, zanesejo teror v socialistične tabore . . . Fašisti se rekrutirajo izmed trgovcev, malih obrtnikov, nižjih uradnikov in vladnih uslužbencev. Ti dolžijo socialiste, da so z njihovo agitacijo odgovorni za sedanji slab položaj."

Toliko o civilni vojni med razredi v Italiji. Zdaj se pa obrnimo k trgovski zbornici v Združenih državah, ki je pravkar izdala "Informacijsko polo št. 1" z označbo "ni za javnost". Ta interesantni dokument nosi naslov "Ameriški idejali" in pod manjšim naslovom "Nove ideje" čitamo sledeče:

"V velikem mestu na vzhodu ustanovljajo diviziljski oficirji — znani odličniki iz vojne — novo organizacijo veteranov. Člani so le oni bivši vojaki, o katerih lojalnosti ni najmanjšega dvoma. Namen te organizacije je, kolikor je do zdaj znano, služiti vladi v slučaju nujne potrebe. Odbor za ameriške ideje Vas opozarja, da so take organizacije potrebne tudi v drugih krajih dežele."

Iz tega zaupnega "informacijskega pisma" zvezne trgovske zbornice razvidimo tudi, da je v interesu delodajalcev, da nastopijo proti "raznim malim igram med delavci, kajti shajanje delavcev pri igrah daje priložnost za razširjanje protiameriških idej in tesnejšega pobratimstva med njimi." Glede te točke (ki tudi ni za javnost!) čitamo sledeče:

"Unija I. W. W. je zadnje čase razposlala po Ameriki več svojih brezposelnih članov med tovarniške delavce po srednjem zapadu. Poslanci imajo nalogo, dobiti imena in naslove delavcev. To dosežejo s tem, da prodajajo srečke po pet centov in kdor kupi srečko, zapiše svoje ime in naslov na kupon, ki ga obdrži prodajalec. Imena in naslovi se potem kopirajo in triplicirajo; eno kopijo obdrži organizator, drugo dobi podružnica I. W. W. v mestu in tretjo kopijo pošlje organizator gl. tajniku organizacije. Vsi naslovniki prejemajo potem agitatorične tiskovine in so tudi osebno obiskani. — Odbor za "ameriške ideje" Vam sugestira, da informirate vse lastnike tovarn in druga večja podjetja v Vašem kraju, da se naj čuvajo gori omenjenih organizatorjev, a obenem naj skrbe, da se delavci odvadijo kupovanja srečk in drugih iger, ki jih vodijo v dotiko z nevarnimi idejami."

(Dalje na 3. strani.)

ITALIJANSKI SOCIALISTI GROZE Z GENERALNO STAVKO RADI FAŠISTOV.

Rim, 7. febr. — Socialistična stranka v Italiji se pripravlja na generalni protestni štrajk vsled protisocialističnega gibanja fašistov. Socialisti pravijo, da kapitalisti financirajo fašiste, vlada jih pa podpira.

Turin, 7. febr. — Kovinarji in drugi delavci v tukajšnjih avtomobilskih tovarnah so sklenili, da ne bodo izdelovali orožja za tuje države.

KAKO SO MESARJI ZMAGALI V KONGRESU.

ZA FARMARJE JE VAŽNO, DA POZNAJO SVOJE "PRIJATELJE."

To spoznanje mogoče vpliva nanje, da spoznajo potrebo politične organizacije.

Washington, D. C. — Poročano je že bilo na kratko, da v sedanjem zasedanju ne bo sprejeta predloga za kontrolo mesne industrije in da so mesarski magnatje napeli vse svoje moči, da preprečijo njen sprejem v tem zasedanju. Zanimivo je zdaj izvedeti, kako se je to zgodilo.

Predloga je bila ubita v zborničnem poljedelskem odseku. Dolgoletni boj proti monopolu pet mesarskih magnatov za kontrolo mesne in živežne industrije je žalostno končal v mali sobi ravno štiri tedne pred koncem kongresnega zasedanja. Vse delo, izvršeno po prejšnjih [illegible] in [illegible] uničnih odsekih, odkrivajoče sleparije mesarskih kraljev, vse delo Henneyja in štaba zvezne obrtne komisije, vse upanje in navdušenje miljonov farmarjev in mestnih konzumentov, ki so sanjali, da se osvobode trde vlade mesarskih mogotcev, je bilo zastonj.

"Čitajte imena," je odredil odsekov predsednik Haugen, debel, rdečelicen človek iz farmarskega distrikta v Iowi.

Bila so čitana imena, ko je bilo treba glasovati o raznih spremembnih predlogih, ki dajejo končno moč zvezni obrtni komisiji za nadzorovanje industrije. Haugen je glasoval s prijatelji kontrolne postave. Glasovi so bili 9:8. Poražen je bil vsak spremembni predlog. Koncem glasovanja je imel predsednik po parlamentarnem redu pravico spremeniti svoj glas, kar je tudi seveda storil.

Tincher iz Kansasa se je razsrdil, ko je mesarjem naklonjena skupina, ki so jo vodili McKinley, Wilson in Rainey iz Illinoisa, predložila svojo nadomestno predlogo, da se tako ubije senatna predloga, kajti nadomestna predloga izroča kontrolo poljedelskemu departmentu, ki je bil vedno naklonjen mesarjem.

"Lahko smo odprti," je rekel Tincher. "To pomeni poraz postav za kontrolo mesne industrije v tem kongresu. Realiziram, da so karte danes zjutraj dobro razdeljene, in — —"

"Ali ne priznate?" je vprašal Haugen, ki je zardel v obraz, "če bi bili pred enim tednom poročali o tej nadomestni predlogi, da bi dobili postave?"

"Ne! Ne! Seveda ne!" sta vikala hkratu Young iz Texasa in Rubey iz Missourija. Tincher se je pa pridružil njunem protestu.

"Čitajte imena," je zopet odredil Haugen, ko je skupina, nasprotna mesarskim kraljem olajšala nekoliko svoje srce s svojimi izjavami. McLaughlin iz Michigana je prekinil glasovanje za toliko časa, da je očital senat, češ, da je preveč paternalističen in da preveč pritiska na privatno industrijo. Dejal je, da raje riskira svoj sedež v kongresu, preden glasuje za predlogo. Rubey mu je odgovoril, da bo zborници povedal o glasovanju po imenih, ker upa, da bo imel tam ugodno priliko za

(Dalje na 3. strani.)

KDO SKRBI ZA RAZDIRANJE RAZREDNE ZAVESTI?

PRIVATNI BIZNIŠKI INTERESI S SVOJIMI NERODNIMI PREDLOGAMI.

Vprav zdaj predlagajo legislaturam predloge, ki morajo poostriti razredni boj.

Washington, D. C. — Glenn E. Plumb je analiziral oklahomsko industrijalno sodiščno predlogo in pravi, da tipična obveznost, ki se vsiljuje zdaj delavcem v raznih državnih legislaturah, sili delavce v politiko in sicer v strogo razredih mejah.

Predloga določa, da tri osebe postanejo gospodarski avtokratje v državi, od katerih bo vsako drugo leto ena izvoljena. Sposobnosti za to mesto imajo samo advokatje, ki so stari pet in trideset let, imajo desetletno advokatsko prakso za seboj in ki niso bili nikdar zagovorniki kakšne delavske organizacije ali industrijalne korporacije v državi.

Takim osebam, katerih mogoče nihče ne pozna, naj bo izročena moč, da izrečejo zadnjo besedo o delavskih in mezdnih pogodbah med industrijalci in delavci. Te tri osebe bodo lahko diktirale po svoji volji, kar bo njih volja, dasiravno nimajo mogoče o modernem gospodarstvu najmanjšega pojma. Oblast teh treh oseb sega še dalje. Ta trojica lahko zapove delavcem in industrijalcem, kakšne razmere naj bodo v tovarni ali delavnici. Ona lahko določi minimalno mezdo in urevna življenske razmere delavcev. Vse človeške pravice delavstva so v rokah te trojice.

Na drugi strani pa vidimo, da trojica nima pravice določiti cene produktov, ki jih je izdelalo delavstvo. Konzument nima najmanjšega varstva, čeprav je delavec kasarniran. Svete in nedotakljive lastninske pravice in pravice do špekulacije ostanejo še nadalje svete in nedotakljive.

Plumb popolnoma pravilno analizira to predlogo, ko pravi, da bo delavstvo postalo razredno zavedno v trenotku, ko spozna, da so mu politične sile, katere kontrolirajo volitve, vsilile tri osebe, da določajo njegovo usodo.

Dalje pravi Plumb v svoji analizi: "Predlagana postava deli človeško družbo v dva antagonistična razreda — v razred delodajalcev, zelo majhno manjšino, in v delavski razred, v veliko večino."

Plumb priporoča ljudstvu v Oklahomi, da naj nikar ne sprejme tega industrijalnega strupa ker je v njem zapopadena industrijalna krivica, ki ustvarja neizprosen razredni boj, ampak ljudstvo naj pomaga ustvariti v industriji demokracijo, da se tako doseže splošno blagostanje in napredek.

ČUDNA SO POTA PRAVICE.

New Yor, N. Y. — Edward McNally je bil spoznan krivim umora prve vrste, ker je sodeloval, ko je bil umorjen restavracijski upravitelj Walter Jackowskij. Anthony Paciuccio in Frank Escabacci, od katerih je eden oddal usodepolni strel na restavracijskega upravitelja, sta se spoznala krivim uboja in sta bila obsojena v ječo.

Afera je končala tako, da je tisti, ki je ustrelil restavracijskega upravitelja ali izvršil umor, obsojen v ječo; tisti, ki je bil tovariš morilca in ni oddal strela, je pa obsojen na električni stol.

BALKON SE JE ZRUŠIL; ŠTIRINAJST OSEB JE RANJENIH.

Denver, Colo. — V telovadnici srednje šole se je zrušil balkon, ko se je na njem nahajalo več ko sto gledalcev, ki so pazno sledili igri z žogo. Ranjenih je štirinajst oseb.

DRŽAVNI PRAVDNIK BO ZAHTEVAL SMRTNO KAZEN ZA VOJAŠKE LINČARJE.

Hamilton, Ala. — Državni prosekutor Horace C. Wilkinson je pri izbiranju porotnikov izpraševal izžrebance, če verujejo v smrtno kazen. To pomeni, da bo vlada zahtevala smrtno kazen za miličarje, ki so linčali rudarja Bairda. Saržent Robert L. Lancaster je prvi, ki se bo zagovarjal zaradi linčarskega umora. Obtoženih je enajst miličarjev.

BOMBE PRETRESAJO IRSKO GLAVNO MESTO.

Trije napadi izvršeni na policiste in vojake.

PRISILNA VOHUNSKA SLUŽBA ZA IRCE.

Belfast, 7. febr. — Iz Dublina poročajo o močnih bombnih razsrelbah in neprestanem streljanju na ulicah v soboto zvečer. Republičani so izvršili tri napade na britske vojaške in policijske čete.

Prvi napad je bil blizo trga Merrion. Eksplozija bombe je stresla vsa stara poslopja do tal, razstrelbi je pa sledilo pokanje pušk in revolverjev. Prebivalci so se naglo poskrili v kleteh in pasanti na ulicah so bežali na vse strani, iskajoč zavetja.

Drugi napad je bil izvršen na južni strani mesta. Republičani so napadli z bombami dva tovorna avtomobila z vojaštvom in potem so z obeh strani pokale puške. Neki dešek je bil ustreljen v glavo in ženska je obležala ranjena.

Pri tretjem napadu, ki je bil tudi naperjen proti vojaškim stražam v avtomobilih, je bil angleški častnik lahko ranjen. Po vladnem poročilu je bilo okrog deset civilistov ranjenih pri teh napadih.

Kardinal Logue je v pastirskem listu zopet obsodil irske ekstremiste, rekoč, da zavratno ubijanje vojakov in policistov ni vojakovanje, temveč navadni umor in ekstremisti zaslužijo kazen "na tem in onem svetu."

Queenstown, Irska, 7. febr. — Vojaške čete so včeraj obkolile cerkve v tem mestu in po končani maši polovile vse moške od 16. do 40. leta ter jih odpeljale v barake zunaj mesta. Tam so bili ujetniki razdeljeni v skupine po šest mož in vsak je dobil številko in datum, nato so pa bili informirani, da bodo odgovorni za vsak sinfajnovski napad na britske čete v obsegu dveh milj naokrog Queenstowna in morali bodo dati vse potrebne informacije glede napadalcev.

Dublin, 7. febr. — Iz Corka je prišla vest, da namerava general Strickland, angleški vojaški governor na Irskem, uvesti prisilno vohunsko in policijsko službo za Ireo v gotovih mestih. Irci, katere pokličejo v to službo, bodo morali vohuniti med svojimi lastnimi rojaki in jih loviti.

Dublin, 7. febr. — Britski vojaki so danes streljali s strojnicami na ljudsko množico v Knocknagreeju, okraj Cork. Eden moški je bil ubit in dva ranjena.

DVOBOJ V HOSTI.

Bridgeport, Conn. — Čevljar Giovanniui Dirosa je padel v dvoboju z nožjo, ki se je odigral v bližnji hosti. Njegov nasprotnik je pobegnil.

Odšla sta skupaj v hosto. Slekla sta svoje jopiče in telovnike, na kar sta potegnila nože. Bila sta drug proti drugemu kot petelina in se zopet oddaljila drug od drugega. Pri drugem naskoku je neznan nasprotnik sunil čevljarja z nožem v srce. Pri dvoboju so bile navzoče tri priče. Po dokončanem dvoboju je morilec mirno odšel, kakor da se ni zgodilo ničesar. Oblasti zdaj preiskujejo afero.

KDO JE ZAKRIVIL IZPOR KROJAŠKIH DELAVCEV?

MAJHNA PODJETNIŠKA KLIKA, KI ŽELI INDUSTRIJALNO VOJNO.

Namen te klike pa ni popolnoma posrečil!

New York, N. Y. — Deset dni pred proglašenim izporom krojaških delavcev je bila napravljena pisana pogodba med podjetniki in Hillmanom, predsednikom krojaške organizacije, ki bi izravnala sporne točke med tovarnarji in delavci. Tovarnarji so čakali, da organizacija odglasuje o pogodbi, na kar bi jo podpisali. V teh desetih dneh je pa peščica tovarniških sebičnežev rovala proti dogovoru in končno se jim je posrečilo, da ni bil dogovor sprejet in da so bili krojaški delavci izprti.

To resnico je zdaj prvikrat razkril Sidney Hillman, predsednik organizacije krojaških delavcev na konvenciji trgovcev z oblekami v državi Nebraski. S tem odkritjem je prišla resnica na dan, kdo je zakrivil boj v krojaški industriji in da zadene vsa krivda majhno kliko samogoltnih krojaških podjetnikov, katerim je profit dejal, denar pa Bog.

Hillman je po končani izjavi rekel, da je majhna klika podjetnikov povzročila izpor, dejal, da se nai oglasijo podjetniki in dokažejo, da ni govoril resnice. Pripravljen je predložiti javnosti dokaze vsak trenotek, da tako ljudstvo spozna, na kakšen način se izvajajo boji v industriji.

Dosdaj je sedmdeset tovarnarjev podpisalo pogodbo z organizacijo krojaških delavcev. Na delo se je vrnilo vse ko deset tisoč delavcev. Med temi podjetniki ni podjetnikov, ki so kar podpisali staro pogodbo in se niso pridružili podjetnikom, kateri so proglasili izpor.

Zdaj lahko mala klika samogoltnih in lakomnih podjetnikov spozna in se nauči, če so delavci dobro organizirani, da se ne dajo potisniti v sužnjenske razmere.

BOJ MED KITAJSKIMI MORNARJI IN PRIVATNIMI DETEKTIVI.

Vzroki boja niso še jasni.

Philadelphia, Pa. — Na japonskem parniku "Čiffku Maru" je prišlo do boja med kitajskimi mornarji in privatnimi detektivi. Ko je parnik priplul v pristan, so bile takoj okoli njega razpostavljene straže, da ni bilo mogoče kitajskim mornarjem na suho. Zgoraj zjutraj in pred solnčnim vzhodom je prišlo do boja med privatnimi detektivi in kitajskimi mornarji, v katerem je bil neki kitajski mornar ustreljen, dva detektiva pa ranjena. Pripovedujejo tudi, da je en Kitajec skočil v vodo in mogoče utonil.

Zakaj in kako je nastal boj še ni znano; privatni detektivi tudijo, da so kitajski mornarji hoteli pobegniti na suho.

Detektivi so se v boju posluževali samokresov, kitajski mornarji pa nožev, bambusovih palic, sekir itd.

ČUDEŽNA REŠITEV V TORNADU.

Haleville, Ala. — Zgodaj zjutraj je tornad zadel mesto in odnesel hišo E. J. McNabba sto jardov proč z njenih temeljev. Družina je ob času nesreče spala in nikomur se ni zgodilo kaj žalega. Nekatera druga majhna poslopja so bila zrušena, druga pa pomaknjena s temeljev.

UMORJENO DEKLE SPOZNANO.

Montreal, Can. — V umorjeni ženi, ki je imela lobanjo prekolno s sekiro, je Joseph M. Majherbe spoznal svojo hčer Adelino. Policija sodi, da je dejanje izvršil duševno omejen človek.

WILSON JE ODKLONIL POSREDOVANJE V ŽELEZNIŠKEM KONFLIKTU.

Washington, D. C. — Predsednik Wilson je včeraj poslal dolgo brzojavko zveznemu železniškemu odboru, v kateri pravi, da se ne bo vmešaval v konflikt med železniškimi družbami in železničarskimi unijami. Dolgi apeli železničarjev so torej bili zastonj. Wilson je mnenja, da železniški odbor lahko ukrene kar hoče v tej zadevi. Železničarji so indirektno zagrozili s stavko, ako jim bo mezda utrgana.

ANGLIJA POGNALA GRKE V NOV NAVAL.

Grške čete pod vodstvom britskih častnikov v novi ofenzivi proti Kemalovim Turkom.

KEMAL POROČA O TURŠKIH USPEHIH.

Pariz, 7. febr. — Grške čete v Mali Aziji so pričele novo ofenzivo proti turškim nacionalistom v Anatoliji. Vest, ki se porjuje v francoskih neuradnih krogih, pravi, da so Grki topot dobili izdatno pomoč od Anglije. Grška armada se je po zadnjem porazu reorganizirala pod vodstvom angleških oficirjev in Anglija je Grke založila s topovi, tanki in municijo. To pomeni, da so Grki le najemniki Anglije, katera bi rada preprečila mirovna pogajanja med Kemalom in Francijo ter utrdila svoje postojanke na razvalinah razpadlega turškega cesarstva. Namen sedanje grško-angleške ofenzive je, okupirati Angoro in streti turške nacionaliste v Anatoliji.

Po prvih vesteh pa Grki nimajo sreče, kakor niso imeli zadnjič. Kemalovi Turki odbijajo napade in so vstavili Grke v Simavu. Včeraj zjutraj je prišla brzojavka iz Carigrada potom italijanskega poslanika, v kateri javlja Kemal paša sledeče: "Grška ofenziva je popolnoma vstavljena in bo strta eš pred nočjo."

Ako je Kemalova vest resnična, tedaj ne bo Anglija gospodar Dardanel; v nasprotnem slučaju, ako zmagajo Grki, pa Velika Britanija anektira vso Turčijo. V francoskih uradnih krogih je opaziti očitno jezo vsled tega najnovejšega Lloyd Georgevega koraka, ki je nasproten francoskim interesom in politiki v Mali Aziji. Ko je Lloyd George odhajal iz Pariza pred desetimi dnevi, je dejal Briandu: "Upam, da ostanemo prijatelji, pa naj se zgodi karkoli." George je dobro vedel, da se "nekaj zgodi", kar Francozem ne bo všeč.

VLOM V BANKROTNO BANKO.

Molino, Fla. — Tolovaji so vlomili v tukajšnjo banko, ki je bankrotirala že pred nekaj tedni. Ker niso dobili denarja, so v sveti jezi odnesli celo varnostna predala, misleč, da v njih najdejo zlato. Šerif zdaj išče vlomilce, ki so se nadejali bogatega plena v bankrotirani banki.

BANDITJE SO ODNESLI BOGAT PLEN.

St. Louis, Mo. — Preiskava na bankah je dognala, da so tolovaji odnesli pet in dvajset tisoč dolarjev v obveznicah svobode in drugih vrednostnih papirjih, ki so ugrabili poštnega sla v St. Charlesu, Mo., ki se nahaja pet in dvajset milj zapadno od tukaj.

O tolovajih še nimajo sledi.

VREME.

Chicago in okolica: V sredo deloma oblačno in mrzlo. Lahki severni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24. urah: najvišja 34, najnižja 23. Solnce izide ob 6:56, zaide ob 5.12.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračaje.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) $5.00 na leto, $2.50 za pol leta in $1.25 za tri mesec; Chicago $6.50 na leto, $3.25 za pol leta, $1.55 za tri mesece, in za inozemstvo $8.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:
"PROSVETA"
2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovenic National Benefit Society.

Owned by the Slovenic National Benevolent Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada $5 per year; Chicago $6.50, and foreign countries $8.00 per year.

Datum v oklepanju n. pr. (Januar 31-21) poleg vašega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

PROFITARJI SO TUDI SOVRAŽNIKI DELAVSKE ORGANIZACIJE.

Čitatelji Prosvete in tudi drugi delavci, ki se zanimajo za delavsko gibanje v Ameriki, so gotovo že čitali ali pa slišali, da se je J. H. Kirby, bivši predsednik "Narodnega društva tovarnarjev" vedno odlikoval v vseh bojih proti organiziranju delavcev v južnih šumarskih taboriščih, na žagah in v tovarnah za lesne izdelke. Kirby je predsednik Bogaluza Lumber kompanije, kjer so najeti kompanijski hlapčoni ubili nekaj organiziranih delavcev, druge pa pretepli in izgnali iz okraja.

Poročila, ki zdaj prihajajo na dan, pa govore, da Kirby pripada med zarotnike, ki so v vojnem času navijali cene navzgor. Bil je predsednik sveta za narodno obrambo v lesnem distriktu in je imel torej moč, da je določal cene v vojnem času za les, ki so ga rabili za zgradnjo vojaških taborišč.

Zvezna obrtna komisija je zasegla njegove knjige, ki govore, kako vestno je opravljal svojo dolžnost kot predsednik sveta za narodno obrambo. Po teh knjigah so prejemali lesni podjetniki v južnih državah od tisoč čevljev smrekovega lesa le $1.96 profita v letu 1916.- V letu 1919 je ta profit poskočil že na $8.94. V prvi četrtinki leta 1920 je pa povprečno znašal dobiček $26.35.

Njih korespondenca pokazuje, da so podražili tisoč čevljev lesa za $1.50, da so plačevali navadnim delavcem po trideset centov na uro leta 1918-19. Manjši podjetniki so pa ogoljufali svoje delavce še za zaslužek in so jim plačevali le po dva dolarja na dan. Delavci so delali po enajst in dvanajst ur na dan.

Ta odkritja so važna, ker pokazujejo, da so se največji izkoriščevalci ogrinjali v patrijotični plašč, da so ložje odirali delavce in konzumente.

Zelo hvaležno delo je izvršila zvezna obrtna komisija, ki je razkrinkala te lažnjive patrijote in je o njih delu poslala poročilo kongresu.

Zakaj? Poročilo nam razkriva, da so bili nasprotniki delavske organizacije na delu le za svoj žep, ko je navadno ljudstvo kupovalo obveznice svobode, pošiljalo svoje sinove v vojaška taborišča in neumorno delalo v industrijskih podjetjih in na polju, da proizvede vsega dosti.

DVOJNA MERA!

Mogoče je ni stvari tako hinavske na svetu, kot je velebizniško časopisje. Te dni se je neki velik čikaški dnevnik potegoval za generala Joseph P. Sanborna, ker ga je nova državna administracija odstavila kot predsednika državne davčne komisije. Dnevnik je klical legijonarje, naj skličejo protestne shode in odločno protestirajo, da se Sanborn ne odstavi.

Na tisoče legijonarjev je bilo tudi odpuščenih zadnje mesce v raznih podjetjih, ki so se bojevali v Franciji. Ali je ta veliki dnevnik imel le eno dobro besedo zanje? Ali je le enkrat zapisal, da se tem može godi krivica, ki so se bojevali v Franciji, zdaj so pa brez dela sredi zime? Ta veliki dnevnik ni imel zanje ene dobre besede, ko so tovarnarji pričeli zapirati svoje tovarne in železniške družbe zniževati število železničarjev. Pač je imel zanje lepe besede, ko so odhajali v Francijo, a zdaj so ti možje iz ljudstva pozabljeni pri dnevniku.

In zakaj se veliki dnevnik poteguje ravno za Sanborna? Sanborn pripada k politični skupini v republikanski stranki, katere vodja je bivši governer države Illinois Lowden. Zdaj je v državnem kapitolu v sedlu Thompsonova skupina, kateri sta veliki dnevnik in Lowden nasprotovala. Sanborn je bil predsednik davčne komisije, ki je v letu 1920 znižala davčni asesment korporacij za javne potrebščine za $38,000,000. Thompson je župan v Chicagu in mogoče je Sanbornova odslovitev s tem kaj v zvezi.

Ali znana reč je, da političarji starih strank pomečejo iz uradov svoje nasprotnike, kadar pridejo do moči. To je znano tudi velikemu dnevniku, zato se mu prav slabo poda, če pretaka krokodilove solze popolnoma nepotrebnem.

Dvojna mera je bila vedno v navadi. Prijatelji so bili nagrajeni, nasprotniki pa kaznovani.

Svarilni glas.

Brisbane zopet svari ameriške kapitaliste. Topot je pokaral industrijalne magnate, ki so napovedali vojno takozvani zaprti delavnici, to je priznanju strokovnih organizacij.

Brisbane piše:

"Delavci na Angleškem zahtevajo, da vlada reši problem brezposelnosti. Angleška vlada vpošteva zahteve delavcev iz razloga, ker so delavci tam organizirani politično in to pomeni, da imajo vpliv in moč. V ameriškem kongresu se pa toliko zmenijo za zahteve delavskih unij kakor se lev zmeni za cviljenje miške.

Nekateri patrijotje pravijo: "Odprta delavnica je ameriška institucija". Morda je. Sužnost zamorcev je tudi bila ameriška institucija, ki se pa ni obdržala.

Kaj je odprta delavnica? Odprta delavnica pomeni razmere, v katerih morajo delavci tekmovati med seboj za delo in zaslužek po načelu: Vsak zase, vse drugo naj pa vzame vrag.

Te razmere in to načelo pa ni ameriško. Odprta delavnica pomeni disorganizirano industrijo, nikakršnega poroštva za delo in poštene mezde in nobenega reguliranja za učenje rokodelstev — z drugimi besedami je to industrijalna anarhija in to je najmanj ameriško.

V nekaterih delodajalskih krogih se je porodila blazna misel, da je treba pritisniti delavce ob zid in jih narediti ponižne, poslušne in pokorne, da bodo hvaležno vzeli vse, kar se jim ponudi. Ali ne vedo tisti, ki so obogateli v podjetništvu, koliko so dolžni unijam za svoj uspeh? Ako ne vedo, naj vprašajo ekstremno radikalne agitatorje, ki sovražijo zmerne unije in zaprto delavnico, bolj kot jih sovraži katerikoli kapitalist. Močne delavske unije in dobre plače prinesejo delavcem duševni mir in tega se najbolj boje ekstremni radikalci.

Ako se gospodom posreči zatreti delavske unije in vsiliti odprto delavnico, tedaj bodo videli, da so podeseterili in podvajseterili moč ekstremnega radikalizma v tej deželi.

Bodite hvaležni Gompersu, kajti on je vaš največji prijatelj. Gorje vam, ako pade Gompers s svojo zmerno strujo! S padcem Gompersa in z odprto delavnico pride Trocki!"

Tako svari bistrovidni Brisbane svoje prijatelje kapitaliste. Škoda, da Brisbane ne piše samo o energiji atomov in veliki važnosti podzemeljske vroče tvarine z ozirom na gonilno silo v bodočnosti. S takimi spisi je zanimiv — medtem ko je smešen v politiki in socialnih vprašanjih. Kdo se zmeni za njegova očetovska svarila? Ali so se sužnjedrži pred sedemdesetimi leti kaj zmenili za svarila takratnih Brisbanov, ki so grozili z Lincolnom?

DOPISI.

San Francisco, Ill. — Slehernemu Slovencu v Ameriki je že gotovo znano, da je San Francisco, Cal., največja slovenska naselbina na zapadu. Tu je naseljenih nad 150 slovenskih družin in nekateri trdijo, da je v San Francisco naseljenih okrog štiri tisoč Slovencev. Toda to število se meni vidi preveliko in po mojem mnenju ne presega število tukaj naseljenih Slovencev dva tisoč.

Katero število je pravo, se ne bom prepiral, ker to na stvari ne spremeni prav nič. Glavno je to, da tukajšnja slovenska naselbina ne napreduje, tako kot bi morala in da zaostaja v vseh ozirih. Moje mnenje je, da bi tako velika slovenska naselbina, kot je tukajšnja morala na vsak način pokazati nekaj zavednosti in napredka. Toda dosedaj se še ne moremo pobahati z nobenim posebnim napredkom, ako izvzamemo tukajšnjih pet podpornih društev, izmed katerih sta pa dva samostojna.

Najžalostno je pa to, da nimamo niti ene slovenske dvorane, kaj šele da bi mislili na "Narodni dom", ki bi odgovarjal potrebam. Nikomur ne pride niti na misel, da bi se za stvar resno zavzel. Ako bi tukajšnji Slovenci vsaj nekoliko vedeli, kolikega pomena bi bil Narodni dom v San Francisco, bi storili vse, da bi ga zgradili.

Ako bi imeli tukaj "Slovenski narodni dom" bi bila velika odpomoč vsem slovenskim društvom kakor tudi posameznim rojakom. Kajti slovenska društva bi lahko zborovala v svojem lastnem poslopju, prirejala zabave in veselice, rojaki bi lahko prirejali v svojem lastnem poslopju razna poučna predavanja in shode, mesto da bi plačevala visoko najemnino tujcem. Vsaka prireditev bi bila tudi bolj vspešna, kakor so pa sedanja. Posamezni rojaki bi se lahko shajali v Narodnem domu ob dolgih zimskih večerih in pustih jesenskih in zimskih popoldnevih, mesto da bi pohajali po ulicah in zahajali v smrdljive gostilne, in prepričan sem, da bi vsakdo raje šel v 'Narodni dom", kjer bi vedno našel dobro in zabavno družbo, vedno našel dovolj dobrega in poučnega čtiva, kot knjige, časnike in drugo dobro čtivo. Ako bi imeli Narodni dom, bi se gotovo ustanovila pevska in dramatična društva, ustanovila bi se tudi lahko slovenska godba.

Največja zapreka vsepovsod pri takih ljudskih podjetjih je pa, ker se vsakdo boji stroškov, kar je pa pač brez vsake podlage. Najprimerneje bi bilo, da bi se izdalo zadolžnice za vsoto, katero bi potrebovali pri zgradbi, katere bi prodajali med rojaki. Prepričan sem, da bi sleherni rojak rad kupil eno ali dve ali pa mogoče še več zadolžnic, ker bi naložil denar v svoje lastno podjetje. Ako so tukajšnji rojaki prispevali za cerkev toliko tisočakov, od katerega denarja ne bodo nič imeli tudi ne več videli, o tem so lahko prepričani, da bi tudi lahko vložili nekaj tisočakov v to narodno podjetje, kateri denar bodo dobili povrjeni in sicer z obrestmi. Denar bi bil bolj obrestonosno naložen kot pa na katerikoli banki.

Pozivljam rojake naseljene v San Francisco, da naj premišljujejo o tem in da naj se zavzamejo, da bomo dobili Narodni dom. Premislite kolikega pomena bi bil Narodni dom za celo tukajšnjo slovensko naselbino, in potem pa na dan z načrti. Poleg bi pa bil Narodni dom tudi v ponos celoslovenski naselbini in bi tujci ne mogli na nas kazati, češ, poglejte jih, kako so nazadnjaški.

Na delo rojaki brez strahu! Pri tem je treba samo resne volje in nekoliko požrtvovalnega dela, in ideja se mora uresničiti. — **John F. Bernik.**

Sheboygan, Wis. — Tukaj je naseljenih precejšnje število Slovencev in Hrvatov in bi se marsikaj lahko doseglo, ako bi bili složni in zavedni. Napredovali bi lahko v vseh ozirih, ako bi ne bilo tukaj nekaj oseb, ki u stavljajo ves napredek.

S tem nočem reči, da ne napredujemo prav nič. Kar se tiče napredka na društvenem polju, se ne smem pritožiti, kajti kolikor mi je znano, napredujejo vsa društva še precej povoljno in najbolj pa društvo št. 344 SNPJ, ki je najmlajše in tudi najmočnejše. Sedaj šteje že okrog 60 članov in še na vsaki seji pristopi kak nov član.

V kolikor se pa tiče napredka v drugih ozirih, je pa po pravici rečeno v resnici žalostno. Dogodki med tukajšnjimi rojaki ne delajo nikake časti našemu narodu in so v sramoto nam vsem. In temu je najložje odpomoči z izobrazbo, kar ni tako težko doseči, ako ima človek le resno voljo. Marsikaj se je že pričelo, kar bi bilo v korist vsem tukaj naseljenim rojakom, toda vedno so se dobili nasprotniki, ki so toliko časa rovali in spletkarili, da je bil ves trud nekaterih rojakov zaman. Ti nasprotniki pojejo vedno eno in isto pesem, katero so se naučili v starem kraju, nočejo priznati, da se časi spreminjajo in da je treba iti z duhom časa naprej. Oni vedno pravijo, tako so mene učili v starem kraju v šoli in le tako je prav in nič drugače.

Med nami je veliko tudi takih, ki so šele pred kratkim spoznali, kam so nosili svoje težko prislužene novce, ki so vedno pravili, to je naša stvar in nikogar drugega, mi naredimo kar hočemo in tako mora biti. Sedaj pa vidijo, kdo je gospodar, kdo jim dela postave in pravila, sedaj vidijo, ako se vsi skupaj postavijo na glavo in rečejo, tako mora biti in ne drugače, je ves njih trud in vsi protesti zaman. Gospod škof se na ozira na to in narodi kakor on hoče in tako je tudi, če hočejo ali nočejo, to njega ne briga. Ako pa kdo noče, ta pa lahko pusti in naj se obriše pod nosom za vse kar je dal ali storil.

Podrobnosti o tem ne bom opisoval, ker so itak tukajšnjim rojakom prav dobro znane. Svetujem pa vsem onim, ki so jo tako poštemo zavozili, da naj se nikar ne jezijo, ako jim kdo resnico pove. Kadar bodete v javnosti priznali, da nem niso krivi vsi tukajšnji Slovenci — ali kakor se še vedno nekateri nazivljejo "Austrians" ,nego samo gotove osebe, potem bomo pa drugače govorili. Bolder bo pa moral človek ki je Slovence odgovarjati na stvari, ki ga prav nič ne zanimajo, pa ni mogoče molčati.

Ni še prepozno in še je čas, da spregledate, da ste na napravem. Berite dobre časnike in knjige, iz katerih boste marsikaj dobili, ki vam pokaže pravo pot iz te zmote. Priporočam vsem rojakom, da se naročijo na prave delavske liste, ki edina sta Prosveta in Proletarec. V teh listih se je že marsikaj razkrinkalo, kar je bilo v škodo delavstvu in tudi celemu narodu, kar ni se v drugih listih ne smelo, ker bi tega ne dopustila gotova banda. Čitanje dobrih delavskih listov je že marsikoga privedlo na pravo pot iz srednjeveške teme, da je znal ločiti dobro od slabega, zmoto od resnice.

Ako hočemo napredovati se moramo otresti srednjeveških nazorov, katerih smo se navzeli v šolah v starem kraju, naročimo si dobre delavske liste in knjige, čitajmo jih pasne, in kmalo bomo vse drugeka naziranja kot smo bili dosedaj. Z čitanjem se človek najbolj izobrazi, seveda ako čita dobre knjige in časnike, ne pa kake kuntrmasto in podobne stvari. In le izobražen narod ima veljavo med tujci, neizobraženi je pa zaničevan.

Apeliram torej na tukajšnje rojake, izobrazujte se, čitajte dobre delavske časnike in knjige in iste tudi naročite. Le v izobrazbi je napredek in obstoj naroda. — **Jacob Mazovec.**

Star City, W. Va. — 27. jan. se je tukaj pripetila na cestnem križišču na nasprotnem bregu reke Monangahela velika nesreča. Neki črnec se je prepeljal z vozom črez reko in ko je prišel vrhu klanca je v istem trenutku pridrvel od nasprotne strani velik avtomobil — omnibus in se zaletel v voz s tako silo da je bil konj na mestu ubit, prednji del voza razbit na kose kakor tudi avtomobil. Voznik črnec je dobil zelo hude poškodbe in so ga morali prepeljati v bolnišnico in je malo upanja, da bi okreval.

Na mestu se križajo štiri ceste in poleg je pa še cestna električna železnica in je sploh zelo nevaren prostor. Pripetilo se je že veliko nesreč in največ vsled neprevidne vožnje z avtomobili. — **Josip Železnikar.**

ŠOLE ZA BOLNIŠKE STREŽNICE V JUGOSLAVIJI.

New York, N. Y. — (Iz urada am. Rdečega križa, infor. odd.) — Največjo dobroto, katero je storil ameriški Rdeči križ v Jugoslaviji je gotovo ustanovitev šol za bolniške strežnice po sistemu ameriških šol te vrste. Glavni stan ameriškega Rdečega križa v Washingtonu, D. C. poroča, da se je vrnila gdč. Clara D. Noyes, ravnateljica oddelka za bolniške strežnice am. rdečega Križa, pravkar vrnila s svojega štirimesečnega potovanja po Evropi, kjer je obiskala šole za bolniške strežnice, katere je ustanovil ameriški Rdeči križ in katere so sedaj pod upravo domačih oblasti. V svojem poročilu se je izrazila, da je najnujnejša potreba ohranovati te šole, da se izuči kolikor mogoče veliko bolniških strežnic v deželah, ki so bile prizadete od zadnje vojne.—

CALDERJEVA PREDLOGA BO ŽIVI POKAZ, DA SE DO SREČNEGA NE PRIDE.

Washington, D. C. — Izjava William Green, tajnika rudarske organizacije U. M. W. of A., v kateri je rekel, da se bodo delavci protivili postavi, ki daje moč enemu javnemu uredniku, da sodi o njih mezdah in življenskih razmerah, je zagotovila poraz Calderjevi predlogi, že predloga ne bo sprejmljena.

To je bilo opaziti v pričevanju prijateljev predloge, med katerimi je tudi dr. Garfield, bivši kurivni upravitelj, ki je bil zaslužen za Greenom in ki je predlagal iz treh strank obstoječe odbore, vsak odbor obstoječ iz devet članov, kateri naj rešujejo spore med premogovniškimi podjetniki in rudarji.

Misel v Calderjevi predlogi je ta, da je treba preprečiti nacijonalizacijo premogokopne industrije, obenem se naj pa obvaruje ljudstvo pred izkoriščanjem. Kako naj se to zgodi, je seveda zagonetka, kajti že nikdar ni ostala koza cela, volk pa sit, če sta bila skupaj zaprta v enem hlevu.

Rudarska organizacija je izdelala spremembnij predlog k predlogi, ki določa, da kadar se zbere statistični materijal o rudarskih mezdah in njih življenskih razmerah, naj se to zgodi tudi s podjetniki, da se vidi, kakšne dohodke imajo in v kakšnih razmerah žive podjetniki.

PODJETNIŠKA OPOZICIJA SE NADALJUJE.

Akron, O. — Miller Rubber kompanija naznanja, da je znižala delavsko mezdo od 10 do 25 odstotkov. Redukcija mezde stopi v veljavo 16. februarja.

Point Pleasant, W. Va. — Marietta Manufacturing kompanija je znižala navadnim delavcem mezdo za deset odstotkov. Kompanija izdeluje perilo iz jekla za plovbo po rekah. Kompanija namerava znižati mezdo tudi izučenim delavcem, toda dosedaj še ni naznanila, kdaj se to zgodi.

NOVI POTRES.

Washington, D. C. — Potresomer je v petek zjutraj zaznamoval močan potres v južni meri, 2200 milj od Washingtona.

LADJA NA KLEMBU, LJUDJE REŠENI.

San Francisco, Cal. — Parna škuna "Klamath" je naletela na klečeh pri rtu Areni. Kapitan M. Hall, ki zapoveduje parniku "Curasco" in ki je pomagal rešiti posadko in mornarje s ponesrečene škune, je odposlal brzojavko, da so vsi ljudje rešeni s škune.

Knjige! Knjige!

Leposlovno-znanstvena knjižnica Slovenske narodne podporne jednote (Knjižna matica) je pravkar izdala prvi dve knjigi:

"Založenik", Spisal Ivan Molek. Socialna potest iz življenja slovenskih delavcev v Ameriki, ki pokazuje tudi posledice stopnjujočega se nasilja, ki nastanejo vsled zaslepljenja ozkih kapitalistov. Resnična slika naših domačih razmer. — Knjiga je trde vezave in obsega preko 300 strani in stane s poštnino vred $1.75.

"Zaklad Mamonovega", Spisal J. Navrat. Prevel J. M. Pogačnik. Mnogoštevilna napravna o razvoju življenja in človeka in pomen življenja, človeka in človeštva. Knjiga je izšla do mnogih zanimivosti in podrobnosti, ki jih vsakdo rad zve, ki se zanima za vprašanje, kaj je človek, kaj je človeštvo, kaja je zemlja in vesolje sploh. Knjiga ima 300 strani in stane s poštnino vred $1.25.

Kdor želi dobiti podobne knjige, naj takoj naroči eno ali pa tudi dve knjigi, ker ne bo mu žal.

Vse naročila pošljite tajniku Leposlovno-znanstvene knjižnice S. N. P. J.

Frank Sakser,
2226 So. Centralna ave.
(Adv.) Chicago, Ill.

STAVBINSKI PODJETNIKI V OFENZIVI.

V MINNEAPOLISU DELAJO PRIPRAVE ZA UNIČENJE DELAVSKIH ORGANIZACIJ.

Delavci so pripravljeni, da odbijejo napad.

Minneapolis, Minn. — Spomladi se bliža in stavbinska sezona ima oživeti. Stavbinski podjetniki nimajo ničesar proti oživljenju stavbinske sezone, ampak radi bi videli, da jim delavci v tej sezoni delajo skoraj napol zastonj.

Stavbinski delavci so organizirani in organizirani delavci nočejo delati za nič in nič, ampak zahtevajo tako visoko mezdo, da lahko prežive pošteno sebe in svoje družine. Če bi stavbinski delavci ne bili organizirani, bi bila za podjetnike igrača, da znižajo mezdo stavbinskim delavcem. Tako je pa pred stavbinskimi podjetniki ovira, prek katere ne morejo, dokler je ne odstranijo. Delavska organizacija pa ni kamen, ki leži na cesti in ovira promet, ampak je zveza delavcev — živih bitij, ki pravijo, če se enemu izmed nas zgodi krivica, jo občutimo vsi. Taka ovira se pa ne da odstraniti kot odvaliti velik kamen s ceste, ampak treba je je popolnoma razdružiti. Ubiti je treba med temi delavci duh solidarnosti, ki jim govori, da morajo v vseh zadevah, ki se tičejo njih, nastopiti kot en mož za svoje pravice in proti vsem krivicam.

Ubijanje delavskih organizacij je torej težka reč, ker se človeku ne more kar čez noč iztrgati njegovo prepričanje iz srca. To je znano tudi stavbinskim podjetnikom in zaradi tega so izmislili poseben načrt, po katerem upajo doseči svoj cilj.

Stavbinski podjetniki v tem mestu mislijo, da najlažje uničijo delavske strokovne organizacije, če odrivajo [illegible] stavbništva za nedoločen čas. Z drugimi besedami to pomeni, da je njih volja preprečevati oživljenje stavbinstva, dokler delavci ne posluncjo mezdi in [illegible], kar jim podjetniki ponudijo.

Pozivi, ki jih izdajata podjetniški organizaciji, "Citizens' Alliance v St. Paulu in Northern Pine Manufacturers' Association, dokazujejo v polni meri, da nameravajo podjetniki zavleči oživljenje stavbinstva letošnjo spomlad. Posebno prva podjetniška organizacija hujska, da naj podjetniki delajo z vsemi močmi za odprto delavnico, kar z drugimi besedami pomeni za uničenje delavskih strokovnih organizacij. Pa tudi privatno agitirajo v podjetniških krogih, da naj se odlože letošnje spomlad stavbinska dela.

Stavbinski delavci niso nepripravljeni in če podjetniki mislijo, da je udarila zanje ugodna ura, da uničijo delavske strokovne organizacije, se bodo prepričali, da so delali račun brez krčmarja — stavbinskih delavcev.

STAVKA RUDARJEV V KANSASU.

Pittsburgh, Kans. — Alexander Howat je odredil dve sto rudarjev na stavko, ker se družba ni ravnala po določbah pogodbe. Stavka je bila nasvetovana, ne da bi se vprašalo industrijalno sodišče za dovoljenje.

Velebizniško časopisje, ki zastopa interese premogovniških podjetnikov, je pričelo že hujskati proti Howatu, češ, da je prelomil industrijalno postavo. Preden je prišlo do stavke, so premogovniški podjetniki že večkrat prelomili postavo, ne da bi velebizniško časopisje črhnilo besedico o tem. Znano je, da so premogovniški podjetniki omejili obrat v raznih rudnikih, tako da delajo rudarji v njih po en dan, kvečjemu par dni. Tako ravnanje od strani podjetnikov je omejevanje premogove industrije. Vsak podjetnik bi moral iti pred industrijalno sodišče in sam vprašati za dovoljenje, da omeji obrat v svojem rudniku. Dokler ne dobi dovoljenja za omejitev obratovanja v rudniku, toliko časa ne sme omejiti obrata v rudniku. Če pa kaj takega stori, predno je prejel dovoljenje od industrijalnega sodišča, je prelomil industrijalni zakon.

Obratovanje je bilo omejeno v raznih rudnikih, toda dosdaj ni bilo slišati in čitati, da se je kateri premogovniški podjetnik pofrudil pred sodišče, da dobi dovoljenje za omejitev obrata v svojem rudniku.

Rudarji pravijo, da postava, ki ni za vse enaka, je protiustavna, ker priznа podjetnikom več pravic kot delavcem. Postava, ki je protiustavno, je pa neveljavna.

PRVI NAPAD ZA UVEDBO "PLAVIH" ZAKONOV ODBIT.

Washington, D. C. — Fanatiki, ki hočejo ljude ukazovati, kaj smejo jesti in piti, kaj delati ob nedeljah, se zdaj pojavljajo na vseh koncih in vogalih. Nastala je prava bolezen in fanatiki tekmujejo med sabo, kdo predlaga bolj nespametne postave in vsili drugim svojo voljo za rešitev grešnikov, katere ima baje že sam peklenšček na verigi.

"Plave" predloge so bile že predložene v občinskih zastopih in državnih legislaturah. Zdaj se je oglasil senator Smoot, mormonec iz Utaha, v senatu in predlagal, da se odpravi pušenje tobaka v vseh vladnih departmentih. Njegov predlog je bil seveda odklonjen z veliko večino, sprejet pa je bil predlog senatorja Wadswortha iz New Yorka, da je prepuščeno načelniku departmenta, da prepove pušenje tobaka, kjer so v nevarnosti važni javni zapiski.

Napredni elementi pravijo, da bi bil moral biti tudi zadnji predlog odklonjen, ker daje eni sami osebi oblast, da odloči, če je dovoljeno pušenje tobaka. Kdor je nasprotnik tobaka, bo gotovo prepovedal pušiti tobak v departmentnih prostorih.

V debati, ki je sledila Smootovemu predlogu, so senatorji spuščali na predlog zelo satirične puščice.

Inozemstvo.

Anglija svetuje Rumuniji, da sklene mir z Rusijo.

London, 5. febr. — Brzojavna depeša iz Moskve sporoča, da je Velika Britanija svetovala Rumuniji, da naj sklene mir s sovjetsko Rusijo z njenim priznanjem. Rumunska vlada je nato vprašala sovjete, če lahko pošlje delegate v Rigo glede mirovnih pogajanj.

Dvanajst vojnih točk.

Paris, 6. febr. — Dr. Scelle, profesor mednarodnega prava na vseučilišču v Dijonu, piše, da je v letu 1921 več možnosti za vojno kot je bilo leta 1914. Po njegovem mnenju ima Evropa dvanajst "vojnih vrelišč", iz katerih lahko izbruhne vojna vsak čas. Ti "kotli" so:

1. Mala Azija; razkosanje Turčije morda prinese konflikt med zavezniki samimi.

2. Okupirana dolina Sarr je polna vojnih kali, iz katerih se lahko porodi splošni evropejski konflikt v bodočnosti.

3. Kotlina Ruhr. Plamen lahko švigne tamkaj vsak trenotek.

4. Krparijska rekonstrukcija Poljske, koridor Gdanskega in izoliranje vzhodne Prusije so srčanova rana.

5. Šlezija je gorečí problem in Češinje ne jamči nobenega miru med Poljsko in Češoslovakijo.

6. Jugoslavija ne more doseči pravega edinstva.

7. Nazadnjaška Ogrska tvori nevarnost za njene sosede.

8. Bolgarija ne more biti brez izhodišča do Egejskega morja.

9. Avstrija ne more živeti sama.

10. Rumunija neprestano draži Rusijo in Madžare.

11. Velika Grčija, kakršna je v sevriški pogodbi, leti v propast.

12. Nad vso gornjo sliko Evrope pa visi temna senca boljševizma, ki najbolj ugroža sedanjo Evropo.

Francija dobila 24 ton nemškega zlata.

Pariz, 6. febr. — Iz Berlina je dospelo 24 ton nemških mark v zlatu kot prvi obrok povračila za storjeno škodo v okupiranih krajih. Zlato je naloženo v francoski državni banki.

Ameriški premog, eksportiran v Francijo, se je cenil.

Pariz, 3. febr. — Nova maksimalna cena za ameriški premog je določena na devet dolarjev za tono. V zadnjem oktobru je bila tona ameriškega premoga 33 dolarjev.

Hauptmann, nemški dramatik, umrl.

London, 6. febr. — Iz Berlina javljajo, da je Karl Hauptmann, znani nemški dramatik umrl.

Izgredi brezposelnih v Chilu.

Santiago, Chile, 7. febr.—Predsednik Alessandri je prejel protestno brzojavko delavskih organizacij v Antofagasti, kjer so bili zadnji četrtek krvavi spopadi z vojaštvom. Brzojavka se glasi, da vlada ni postopala pravilno, ker je poslala vojaške čete v provincijo. Delavci so brez dela in trpe lakoto. Nad 20,000 delavcev v nitratnem okolišu severnega Chila je v velikem pomanjkanju vsled brezposelnosti. Izgredi so nastali, ko so gladni brezposelci napadli živežna skladišča nitratnih družb v Agua Blanci. V krvavem boju z vojaštvom je bilo ubitih 42 oseb in med sta tudi poveljnik čete in upravitelj družbe.

200,000 brezposelnih na Japonskem.

Tokijo, 7. febr. — Dr. Suzuki, vodja liberalnega krila japonske zbornice, je napadel vlado zaradi njenega delavskega programa. Suzuki je izjavil, da je 200,000 delavcev brez posla na Japonskem, vlada pa, namesto da bi olajšala položaj brezposelnih, preganja delavske organizacije in s tem naravnost potiska delavce v vrste boljševikov. Suzuki je bil suspendiran za pet dni iz zbornice, ko je rekel, da vlada govori v "dvojnem jeziku".

Francozi se jeze nad klepetavimi Poljaki.

Pariz, 7. febr. — Francoska vlada je pokarala Pilsudskega, predsednika Poljske, ker je "prezgodaj" povedal, da se snuje militaristična alijanca med Poljsko in Francijo proti Rusiji. Francozi pravijo v svojem protestu, da Poljaki smejo govoriti v javnosti edinole o trgovski zvezi. Zdi se, da je Pilsudski zato izblebetal tajnost, da bi vplival na plebiscit v Gornji Šleziji.

Železniška nesreča v Avstriji: 25 mrtvih.

Dunaj, 7. febr. — Ekspresni vlak Trbiž-Dunaj je včeraj trčil s tovornim vlakom blizo Felixdorfa in 25 potnikov je bilo ubitih in 40 težko ranjenih. Nesrečo je povzročil debel sneg, ki zelo ovira železniški promet.

Bombe v Mexico Cityju.

Mexico City, Mehika, 7. febr.— Včeraj sta se pripetili dve bombni razstrelbi v tem mestu. Prva je bila na pragu palače nadškofa Jose Mora del Rija, glavarja katoliške cerkve v Mehiki, druga pa v tovarni ameriške draguljarske tvrdke Juergens. Prizadete stranke obtožujejo "rdečkarje".

Zvišanje plače angleškim rabljem.

London, 7. febr. — Uradnim rabljem je vlada zvišala plačo od 25 na 50 dolarjev za vsako eksekucijo.

Predsednik Poljske mora biti katoličan.

Varšava, Poljska, 7. febr. — Ustavodajna skupščina je sprejela člen, ki določa, da parlament voli predsednika republike. Kandidat za predsednika mora biti Poljak, rimski katoličan in ne manj ko 40 let star. Njegova službena doba traja sedem let.

AMERIŠKI "FAŠISTI" PO VZGLEDU V ITALIJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Pod poglavjem "Brezposelnost" je trgovska zbornica pošepetala svojim članom sledeče:

"Komunistična stranka je tudi pričela razširjati tiskovine med brezposelnimi delavci. Tiskovine imajo zelo veliko cirkulacijo in vsebujejo hujskajoče štivo, češ, da so kapitalisti nalašč povzročili brezposelnost, da bolje ugnobe delavsko gibanje. Tiskovine so pisane v zelo radikalnem tonu in pozivajo, kot poznavadi, da delavci ovržejo vlado. — Odbor za "ameriške ideje" sugestira, da podjetniki odgovore na to propagando z resničnim poročilom o vzrokih brezposelnosti. Kjerkoli je večje število delavcev brez dela, tam je treba porpdati potom lokalnega časopisja, letakov in govornikov, zakaj ne more biti drugače v sedanjih kritičnih časih. (Čitajte članek George G. Robertsa v januarski številki "The Nation's Business", v katerem lahko najdete dober materijal za odgovor na komunistično propagando)."

KAKO SO MESARJI ZMAGALI.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

tako razlago. Young je rekel, da je čas, da ljudstvo izve resnico, kaj se je zgodilo tukaj. Haugen je pa postajal vedno bolj razburjen.

Glasovanje po imenih je pokazalo, da so proti mesarjem sledeči poslanci: Tincher, Young, Lee iz Georgije, Jacoway iz Arkansasa, McLaughlin iz Nebraske, Voigt iz Wisconsina in Hulings iz Pennsylvanije.

Mesarjem so pomagali poslanci: McKinley, Wilson, Rainey, Haugen, Ward iz New Yorka, Riddick iz Montane, Hutchinson iz New Jerseyja, McLaughlin iz Michigana in Purnell iz Indiane.

V odsekovi sobi so se ves čas nahajali mesarski parlamentarni zakulisniki, dokler ni bila zmaga odločena za mesarske kralje. Neki bivši časnikar je zastopal mesarsko tvrdko Swift & Co. Neki drugi zakulisnik je bil preje tajnik nekega senatorja, zdaj je pa zastopal interese kapitalistov, ki so zainteresirani v produkciji umetnega gnojila in s katerimi žive privatni mesarski interesi v najboljših prijateljskih stikih.

Predloga je bila predložena zborniej. Odsek se je obvnil na parlamentarni odsek, da dovoli razpravo o predlogi in glasovanje o nji. Ali čas je tako kratek, da je nemogoče, da bi bila predloga do 4. marca sprejeta s kompromisom.

McKinley iz Illinoisa je vodil poslance, ki so bili proti senatni predlogi. Od 4. marca naprej bo služil šest let v senatu. Ni čudo, da mesarski zakulisniki od samega veselja mečejo kar klobuke v zrak.

Usoda predloge za kontrolo mesne industrije uči farmarje, da se morajo organizirati politično in združeni z delavci ob času volilne borbe, če hočejo doseči uspehe.

Nekaj pojasnil glede dohodninskega davka za leto 1920.

—2—

Washington, D. C. — Davčni zakon dovoljuje odračuniti od od kosmatih dohodkov vse stroške, katere ima davkoplačevalec pri svoji obrti ali trgovini. Toda ravno v tem je marsikateri davkoplačevalec na nejasnem. V prvi vrsti pa lastniki avtomobilov. Kdor kupi avtomobil brez ozira ali ga bo rabil pri svoji obrti ali trgovini ali za svojo osebno vporabo, se ne sme dotična vsota, katero je izdal za nakup avtomobila, odračunati od svojih dohodkov. Stroške, katere ima obrtnik ali trgovec s svojim avtomobilom oziroma tovornim avtomobilom, kot razne popravila, stroški za gazolin pa sme odračunitj od kosmatih dohodkov. Ako trgovec ali obrtnik rabi svoj avtomobil n. pr. polovico časa pri svojih poslih in polovico časa pa v svojo zabavo, tedaj sme samo polovico stroškov, katere ima z avtomobilom odračuniti od svojih dohodkov.

Siehemi farmar sme odračuniti od svojih kosmatih dohodkov plačo dekle ali hlapca, ako ta dva opravljata splošna farmerska dela, katero spada v njmi področji. Ako farmar najame žensko, ki je samo njemu kot osebi v pomoč, n. pr. da skrbi samo za njega, pa nima pravice odračuniti njene plače, katero plača najeti ženski, ki opravlja samo hišna dela.

Ravno tako ne sme odračuniti trgovec ali obrtnik od kosmatih dohodkov mezdo, katero plača svojim mladoletnim otrokom, ako mu isti pomagajo pri njegovi obrti ali v njegovi trgovini. Izjema je le ako isti starši proglasijo polnoletnim.

KJE SE NAHAJA

Štefan Ludvik, doma iz Erjavč, Primorsko! Za njega želi izvedeti društvo "Tabor" št. 139, SNPJ. Uljudno se prosi cenjene rojake, da nam sporoče njegov naslov, ako bo sam čital te vrstice, naj se nemudoma prijavi na naslov: Anton Cergol, 5238 St. Clair ave., Cleveland, Ohio.

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 9. aprila 1904. — Inkorp. 17. junija 1917 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWNDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODSEK.

Predsednik Vincenc Culnkar, podpredsednik Anton Hrnik, Box 548, Conemaugh, Pa., gl. tajnik Matthew J. Turk, tajnik bolniškega oddelka Paul Barger, gl. blagajnik John Vegelnik, nadzorniki glavni Filip Godina.

POROTNI ODSEK.

John Underwood, predsednik, 606 Hay St., Springfield, Ill., Matija Šimenčič, Box 276, Barberton, Ohio, Jos. Radlič, Box 452, Smithon, Pa., Frank Samsen, 6800 Prosser Ave., Cleveland, Ohio, John Ermenc, 828 First St., La Salle, Ill.

SOLNIŠKI ODSEK.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Bergin, predsednik, 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VZHODNO OKROŽJE: Josip Ambrožič, Box 820, Moon Run, Pa. Anton Radlič, Box 75, Wilk Haven, Pa.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sular, Box 104, Gross, Kans., za Jugozapad. Leo Rahne, Box 245, Gilbert, Minn., za severozapad.

Nadzorni odbor.

Matt Potorti, predsednik, 18017 Waterloo Rd., Collinwood, Ohio, Jakob Ambrožič, 418 Pierce St., Eveleth, Minn., Peter Borštnik, 3183 S. Harding Ave., Chicago, Ill.

Tiskovni odbor.

Vincenc Culnkar, John Underwood in Matt Potorti.

Združitveni odbor.

Predsednik: Frank Alič, 2124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill.
John Trdeli, Box 101, Livonia, Pa.
Jožko Ovca, 240 Sugarwood, Detroit, Mich.
Jos. Skek, 1101 E. 63. St., Cleveland, Ohio.
Mary Udovič, 1644 So. Racine Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6202 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": John Zavertnik.

POZOR! — Korespondenca v gl. odborniki, ki dohaja v slovenski govorici, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika se naslavljajo: Predsednik Slov. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVI: Bolniški odsek Slov. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POŠILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora to pomenijo vedno na naslov: Tajnik Slov. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNIŠKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajnik Slov. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vse pritožbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo tajniku predsedniku nadzornega odbora, čigar naslov je zgoraj.

Vsi prošlji na gl. porotni odsek se naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 606 Hay Street, Springfield, Ill.

Vse pritožbe proti uradnikom glavne uprave se naj pošiljajo na naslov: Predsednik Slov. N. P. J., 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Vsi dopisi za drugi urad, namreč, uglasi, novičarski in oglasi ves čas, kar je v zvezi z glasilom Jednote, naj se pošiljajo na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

RAD BI IZVEDEL,

kje se nahaja Frank Borštnar. Pred 4 leti je bil na Breezy Hill, Kans. in potem je menda odpotoval v državo Pennsylvanijo. Rojake uljudno prosim, če kdo ve za njegov naslov, da mi ga naznani, za kar se naprej zahvalim; ako pa sam čital ta oglas naj se hitro prijavi na moj naslov: John Kirn, P. O. Box 68, Wilard, Wis.

SLUŽBO DOBI GOSPODINJA

bodisi Slovenka ali Hrvatica, — ženska, ki razume socijalno prašanje. — Delo je opravljanje gospodinjskega posla za štiri osebe, mene in treh sinov, od katerih najmlajši je star 9 let. Manj kot 30 let stara naj se ne javi. Sprejme se tudi vdova. Plača po dogovoru. Ponudbe pošiljajte na: — Anton Shragal, P. O. Box 415, Johnston, City, Ill.

PRISELJEVANJE V AMERIKO PREPOVEDANO

Ameriški konzulati v Evropi ne bodo imeli pravice izdajati dovoljenja v Ameriko po 4. marcu, 1921.

Kdor hoče dobiti svojce v Ameriko, naj si da hitro pri meni narediti potrebne listine, toko da oseba v eni izmed krajev dobi dovoljenje od omenjenega konzulata pred 4. marcem, 1921.

MATIJA SKENDER,

javni notar za Ameriko in stari kraj.

5527 Butler Street, Pittsburgh, Pa.

Sklenem tudi Trete v New York stane $25.00.

Februar 1921 28 dni

EMIL KISS,

BANKIR

130 Second Ave.,

New York, N. Y.

S svojo petindvajset letno izkušnjo zavzema na razpolago moj bančni urad vsem Jugoslovanom za vsak vrst posle kot:

Pošiljanje denarja v vse kraje Jugoslavije po najnižji ceni, bodisi v kronah, dinarjih ali dolarjih.

Prodajam vozne listke za vse črte po veljavnejši ceni.

Prejemam denar na vloge in plačam 6% obresti.

Ako želite dobiti svojce v Ameriko, obrnite se na našo banko, katera vam da vse potrebne pojasnila in ugodnosti, tako jih zamorete dobiti.

Delavec brez delavskega časopisja je kakor vojak brez puške. Naročite se in širite svoje glasilo "Prosveto."

Ali ste izvršili svojo dolžnost?

Ali ste že kaj pomagali svojim ljubim dorodnikom v domovini?
Ako ste, tedaj nikar ne pozabite jim še sedaj kaj poslati.

Ne pozabite,

da pri nas ni bil še nihče prevaran. Naša postrežba je vedno med najboljšimi. Pri pošiljanju vašega denarja se vedno poslužujemo naše tvrdke. Vam gotovo ne bodo nikdar dali, ker naše cene so najnižje in izplačamo v domovini v najkrajšem času, kar vam tudi dokažemo s potrdilnim podpisom prejemnika.

Prejemamo denar tudi na hranilne vloge in plačamo po 6% obresti.

Prejemamo denar tudi na hranilne vloge. Našim potnikom preskrbimo vse potrebne listine (pose) za potovanje in uredimo vse BREZPLAČNO.

Vam preskrbimo svojce iz starega kraja hitro in gotovo, ter opravljamo vse javne posle in notarska dela.

Za vsako potrebo pridite osebno ali pa pišite na:

NEMETH STATE BANK,
IVAN NEMETH, predsednik.
19 E. 22nd Str. NEW YORK, N. Y. 1557 Second Ave.

Novice iz Jugoslavije.

Dovoljen uvoz živine v Slovenijo. Minister za poljedelstvo in vode je zopet dovolil uvoz živine iz Koroške v Slovenijo.

Ena miljarda! V doslej po Italijanih zasedenih krajih Dalmacije, se baje nahaja za eno miljardo nežigosanih starih avstrogrskih bankovcev, ki jo bo morala naša država zamenjati. To bo zopet težko finančno breme.

Roparski napad na postajo Ormož. Na kolodvorsko postajo Ormož se je te dni izvršil roparski napad. Pride po noči tolpa oboroženih mož na kolodvorsko postajo, nastavi službujočemu uradniku nož in revolver na prsi in zahteva denar. Najprej je moral oddati svoj denar, potem denar iz blagajne in ker je bilo še vse premalo, so zahtevali še denar iz glavne blagajne. Ali do te blagajne uradnik nima vseh ključev. Torej hajdi, zbudit načelnika. Ko gredo budit načelnika, pride nočna straža s svetilko. Napadalci so zbežali. Domneva se, da je to neka hrvaška roparska tolpa.

Industrijska kriza. Jeklarna v Guštanju, Mežiška dolina, je odpustila 500 delavcev, ker je ustavila obrat zaradi pomanjkanja premoga.

Še se ogiblje! Francoski poslanik na našem dvoru je posetil zunanjega predsednika Pašića kot ministra za zunanje stvari. — Kadar obišče francoski poslanik našega vnanjega ministra, takrat proti zopet kako zlo. Pa se menda ne pripravlja zopet kakšna "krvava večerja", katere posledica bi bila, da pošlje naša država kakih 5 divizij proti Rusiji za francoske miljarde! Mi bomo pasli!

Ponarejene tisočdinarske bankovce. Zagrebška policija je prišla na sled novo ponarejenim tisočdinarskim novačnicam. Ker so jako slabo izdelane in brez vodnega znaka, niso nevarne.

Iz sovjetske Rusije.

VIII. Vseruski sovjetski kongres. Dne 22. decembra ob 11. uri je bil otvorjen v moskovskem državnem gledališču VIII. vseruski sovjetski kongres. Dvorana je bila do zadnjega kotička polna. Zborovalci so poslušali z največjo napetostjo dvourno Leninovo poročilo o gospodarskih pogodbah z inozemci. Ta predmet je razvijal in pojasnjeval Lenin iz političnega in gospodarskega stališča. Živalne diskuzije, katero je povzročil Leninov govor, so se udeležili Rjazanov, Losovski, Kolotaj, Buharin in Sokolnikov.

Dnevni red so tvorile še naslednje točke: Poglavitne naloge gospodarske industrijske in prometne obnove, izboljšanje delovanja sovjetskih organov v mestih in na deželi, boj proti birokratizmu in volitev novega osrednjega izvrševalnega sovjetskega odbora.

Povratek na delo. Mobilizacijska proklamacija, katero so izdali 27. avgusta preteklega leta strokovni voditelji na ruske delavce, je bila pred kratkim razveljavljena po osrednjem strokovnem svetu, ker so že končale vojaške sovražnosti proti Sovjetski Rusiji. Mobilizirani delavci in v vojnih uradih zaposleni člani komunistične stranke so se že vrnili na delo v tovarne.

Nova izmajdba v sovjetski Rusiji. V mestu Nižajsku so dogotovljene novoizmajdane peči za predelovanje šote, smole, asfaltjaka in rujavega premoga. Te peči so ruska izmajdba in bodo v razvoju ruske industrije igrale velevažno ulogo.

Gospodarska obnova. — Poročila iz Kavkaza zatrjujejo, da so se tamkajšnje prehranjevalne razmere izdatno zboljšale. V mesecu oktobru je oddala kubanska in stavropolska gubernija nad 9 milijonov pudov žita v prehranjevalne svrhe ljudstva.

Ljudski komisarijat za ljudsko prehrano je dal onim, gubernijam, v katerih je žetev slabo izpadla ,nad tri miljone pudov žita na razpolago. Ukrenil je vse potrebno, da dobijo posebno otroci izdatno hrano.

V balohovskem okrožju, gubernija Saratov, se je spojilo že vse vasi s telefonsko napeljavo. Tudi v ostalih okrožjih napreduje napeljavanje telefonske zveze z najlepšim uspehom.

V mestu, Podolskem je bila otvorjena nova tovarna za popravljanje železnih strojev. V isti je zaposlenih 2000 delavcev in se je že popravilo 70 lokomotiv.

Zunanja trgovina. Sovjet ljudskih komisarjev je izdal naredbo glede prevažanja in razkladanja blaga, ki prihaja iz izozemstva.

Proletarska solidarnost. "Izvestja" poročajo sledeče: Iz mesta Baku je odšel vlak št. 151. ki je naložen s petrolejem. Vozi 35 cister olja, petroleja, nafte in bencina. To blago pošiljajo rdeči delavci mesta Baku kot dar zavedni rdeči Moskvi.

Kongres vzhodnih časnikarjev. Ravnokar se je vrnil v Kazanu kongres, časnikarjev vzhodnih narodov. Njegov namen je bil ,da proučuje vsa vprašanja, ki se tičejo časopisov mohamedanskega prebivalstva v različnih avtonomnih republikah, katere so združene s Sovjetsko Rusijo. Številni časnikarji in sotrudniki tartarskih in čerkeških časopisov so prisostvovali kongresu.

Socializiranje gledališč. Iz Moskve poročajo, da se s prvim januarjem 1921 podružabi vsa gledališča mesta Petrograd.

Proslava Friderika Engelsa. Po vsej Rusiji se je praznovalo stoletnico smrti Friderika Engelsa z veličastnimi ljudskimi zborovanji. Na moskovskih zborovanjih so govorili Kamenev, Buharin, Lunačarski in še drugi slavni možje sovjetske republike. Vsi časopisi so objavili omenjenega dne obširne razprave o važnosti Engelsovega delovanja za svetovni proletarijat.

Odprava družinskega življenja v sovjetski Rusiji. Na osmem sovjetskem kongresu je gospa Kolantijeva govorila o stanju delavskih in kmečkih žena v Rusiji in je predlagala, naj se ukrenejo odredbe ,da se ženske osbobode od neplodnega domačega dela, da bi se mogle udeležiti javnega življenja. Sedaj se odgaja že 140.000 otrok ob državnih stroških. Treba pa bi bilo oddati še mnogo milijonov otrok v državne zavode, da bi se njih matere osvobodile za koristno delo. Sprejel se je predlog v tem smislu.

Kulturno delo. "Pravda" piše: Kulturni odsek osrednjega odbora strokovnih organizacij prometnih delavcev je razpisal nagrado za dramatično delo, ki predstavlja življenje prometnega delavca.

"Obšeje Delo" objavlja: V Petrogradu je ustanovljen zavod za proučevanje vzhodnih jezikov. Poučevalo se bo kitajski, japonski, korejanski, turški in arabski jezik.

Za mladino. "Izvestja" poročajo: Komunistične ženske organizacije Švedije so začele nabirati obleko in čevlje za ruske otroke.

V mestu Vjatki je bil otvorjen otroški dom. Tretje internacionale za otroke rdečih vojakov. V kratkem se otvori istotam še dva otroška vrtca.

Ljudski blagor. Ljudski komisar za ljudsko zdravstvo je poslal vsem tovarniškim obratom gubernije Moskva, Petrograd, Jaroslav, Kostroma in Ivanovo-Nattesenak predlog, da naznanijo počitka potrebne delavce za zdravilišča na Krimu. V tem mesecu se odpošlje v krimska zdravilišča pettisoč, v mesecu marcu pa petindvajset tisoč delavcev.

"Pravda" poroča: V svrho agitacije in propagande za "teden otrok" je odšel en agitacijski vlak ljudskega komisarja za narodno zdravstvo na deželo in se bo mudil v mestih Tuli, Kursku, Harkovu, Rostovu, Jekaterinodarju, Carićinu, Voroneži, in Koslovu.

V spomin Karla Liebknechta. — Ruska mladinska komunistična zveza je sklenila, da se pregnuje v Sovjetski Rusiji 15. jan. dvoletnico Liebknechtove smrti, z žalnimi obhodi in predavanji med kmečkim proletarijatom.

Sovjetska Rusija in Georgija. — Med Sovjetsko Rusijo in Georgijo se je sklenil sporazum, na podlagi katerega pripadajo vse v georgijskih pristaniščih se nahajajoče ladje, ki nosijo staro ali novo pomorsko zastavo in ki so zapustile pred gotovim terminom sovjetska pristanišča, ruski socijalistični federativni sovjetski republiki.

Obvezna setev v sovjetski Rusiji. —Helsingfors, 7. Iz Moskve poročajo, da je VIII. vseruski sovjetski kongres, ki je pred kratkim zboroval v Moskvi, proglasil nov agrarni zakon, glasom katerega je setev proglašena obvezna.

Površino zemlje, katero se mora posejati, bo določila sovjetska oblast.

Razne vesti.

Najdaljša stavka, kar jih pomni zgodovina delavskega gibanja, je bila te dni končana. V maju 1919 so začeli stavkati delavci srebrnih rudnikov v Broken Hill v Novem Južnem Walesu (Avstralija) vsled neizpolnitve mezdnih zahtev. Ker ni došlo do sporazuma so rudnike zaprli. Sedaj pa po poldrugem letu — so stavko končali vsled odločitve posredujočega sodnika, s koje sta bili obe stranki zadovoljni. Rudarska družba ceni izgubo vsled stavke na 12 milijonov liber šterlingov (po današnjem stanju valute okrog tri in pol miljarde K.)

Ruska sovjetska vlada prosi "Zvezo šolskov. del. tel. jednot", da te pošlje "Vsejemu svetu telesne kulture" v Moskvo 500—1000 vaditeljev. Zveza D. T. J. se je ni odločila.

"Humanite", dosedanje glavno glasilo francoske socijalistične stranke v Parizu, je prevzela nova francoska komunistična stranka. List bo vodil Marcel Cachin. Tajnik komunistične stranke je Frossard. Socijalisti si ustanovijo novi list.

RADA BI IZVEDELA

za rojaka Franka Skok doma iz Rodice pri Domžalah, bival je vedno v državi Pennsylvanija in mislim, da je še tam, ker nisem čula nič o njem že dolgo časa, prosim cenjene rojake ako kdo ve za njegov naslov, da mi ga naznani, ako bo sam čital ta oglas naj se nemudoma prijavi on ali pa njegov sin Vincenc, jaz sem sestra njegova prve-žene in imam važne stvari za poročati, vsled tega želim zvedeti za njih naslove. Moj naslov je (Ivana Štiftar) omožena Ivana Jenko, P. O. Box 132, Bingo, Kans.

DELO! DELO! DELO!

Charcoal Iron Company, Newberry, Mich.

POTREBUJE 200 MOŽ ZA SEKANJE DRV.

Plača po $2.00 od sežnja (klafter). Stalno delo, dobra šuma, vse v ravnini, dobre koče vse to zimo nove. Prednost imajo možje s družinami. Koče so nalašč vrejene za družine in jih damo prosto in tudi kurivo. Do sedaj je narejenih že 24 koč za družine. Za vsa nadaljna pojasnila se obrnite pismeno na vašega rojaka na naslov: John Kasun, P. O. Box 30, Lincoln, Mich.

FRENCH LINE
FRANCOSKA ČRTA
"COMPAGNIE GÉNÉRALE TRANSATLANTIQUE."

Iz New Yorka v Hamburg-Medverelja. Odpluje v torek Marca 15.

Kabina in tretji razred na razpolago.

Za vsake listke in druge oglasite se pri domačem zastopniku.

Narodna Slovenska Banka v Ameriki.

V 3 tednih vam pošljemo

vaš denar, kar ga ji zaupate za vsako vsoto denarja.

in v šestih tednih

boste prejeli instrovano podpisano potrdilo od prejemnika denarja.

Denar pošiljamo po domačem kurzu. Naša banka stoji pod državnim nadzorstvom in lahko zato tem varneje prevaja svoj denar.

Prodajamo vozne listke (lifkarte) za vse parnike, ter Vam pripošljemo tudi svojce iz starega kraja. Izgotavljamo tudi pase domovine in iz domovine v Ameriko.
(pose) in vse druge kar je potrebno za potovanje iz Amerike v

Pišite nam za pojasnila v slovenskem jeziku.

SLAVONIC IMMIGRANT BANK
638 West 25 Street New York, N. Y.

Kapital $100.000.00 Rez. zaklad $30.000.00

Naročniki Pozor!

Znamenje (Januarja 31-21) pomeni, da vam naročnina poteče na ta dan. Pomoviše je pravočasno, da vam lista ne ustavimo. Ako lista ne prejmete, je mogoče ustavljen, ker ni bil plačan. Ako je vaš list plačan in ga ne prejmete, je mogoče ustavljen vsled napačnega naslova, pišite nam dopisnico in navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki so vsi društveni tajniki in drugi zastopniki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je $5.00 in za pol leta pa $2.50. Člani S. N. P. J. plačajo za pol leta $1.90 in za celo leto $3.80.

Za mesto Chicago je za leto $6.50, pol leta $3.25.

Za Evropo stane za pol leta $4.00, za vse leto pa $8.00.

Tednik stane za Evropo $1.70.

Naročnino lahko tudi sami pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO PROSVETA,
2657 S. Lawndale Ave.,
Chicago, Ill.

RED STAR LINE,

DIREKTNA ČRTA — NEW YORK-HAMBURG
Zelo ugodna vožnja v Čehoslovakijo in Jugoslavijo.

VELIKI MEDKROVNI PARNIKI

S. S. Poland.....Feb. 14
S. S. Gothland.....Marc 5

Vozijo samo tretjega razreda potnike.

Mnogo prilike za sprehajanje na krovu, velika zračna jedilna soba. Prijazni zaprti prostori za dva štiri in šest oseb se lahko rezervirajo.

Oglasite se pri družbinem zastopniku doma ali pa na 14 So. Dearborn St., Chicago, Ill.

ANCHOR LINE

Parnik CALABRIA
ODPLUJE DNE 2. MARCA
V DUBROVNIK IN TRST

Cena tretjem razredu je

Dubrovnik $125.00
Trst $115.00

in $5.00 vojnega davška.

V vožnji vmesu je zastopnik to družbe. Oglasite se pri njem.

SAMA.

Povest. — Spisal F. S. Finžgar.

(Nadaljevanje.)

Aleni ni bilo všeč, da jo je Brest prekinil in da ji ni hotel na pomoč. Jezna in razburjena je trčila, da je pluskulo vino čez rob kozarca.

Šmrekar je ob tem še dvignil čašo in izpil v dušku, ljubitemu je opazil Alenino razburjenost.

"Gospod Ivan, naša gospodična", tu je zakašljal, ker ga je beseda "naša" zbodla. Zato je povzel še enkrat. "Gospodična Alena je vihrava, da je kaj. Kakor majhen lonček, za vsak nič vzkipi. Da boste vedeli, zakaj se je sedaj ujezila—"

"Za stanovsko zavest," ga je prekinila Alena osorno. Brest jo je miril mahljaje z desnico.

"Pripovedujte, gospod Smrekar!"

"Stvar je tale. Ol Strniške sem kupil gozde; kupoval sem že dolgo in se nisva mogla zediniti. Ženska je skopa, kar se da. In slišite, v to kupčijo se je vtaknila Minka in mešetarila za nekega Taljana. Ali ni to nesramno? Morda bi bil dal tujec kak stotak več. Toda jaz sem ji pri tej priči naštel denar, Taljana bi bila čakala in lovila kdove kako dolgo. Menda me po pravici roztogoti tako delovanje tiste učiteljice, ki jo plačujejo naši davki. Prenesumno! Za to jo še izplačam!"

"Minka se ni vtikala vmes. Strniška je je prosila. Jaz bi ji bila tudi ustregla! Zakaj neki ne?"

"Potrpite, gospodična Alena! Jaz bi takole razsodil: Strniška je imela prav, Minka prav, gospod Smrekar. Vi tudi prav! In Minke ne boste zato nič izplačevali — kajne, saj je sedaj stvar v redu!"

Ker se je Viktor ob tem razgovoru zelo slabo zabaval, je pričel dremati. Zato ga je Alena predramila in ga spremila spat.

Ko se je vrnila, so stale na mizi buteljke in Smrekar se ni več jezil. Brest ga je ob Alenini odsotnosti pomiril z domačo frazo in z neduhovitimi dovtipi.

Ko je prisedla še Smrekarica, se je pričela ob vinu zabava, katere vajeti je krepko vodil Ivan, dokler niso vsi razgreti popolnoma pozabili stanovske zavesti in se veseli poslovili.

"Posveti po stopnicah", je velel Smrekar ženi in se oprosti, da je truden, ter šel takoj spat.

Alena je spremila Bresta s Smrekarico vred do vežnih vrat. Ko so jih odprli, se je blila mesečina v vežo, tista tiha in sanjava jesenska mesečina.

"Kako krasen večer!" je vzkliknila Alena in stopila iz veže. "Nocoj bi bil izprehod! Sama pesem!"

"Pojdite, gospodična! Gospod Brest Vas gotovo rad spremi!"

"Prosim se je poklonil Ivan Aleni.

Alena se je ozrla na gospodinjo, ki je stala na pragu.

"Gospa, samo majčkano grem, samo do šole!"

"Lahko noč! Veža bo odklenjena."

Ko se je Smrekarica obrnila na pragu, je Aleni vztrepetalo srce in v hipu je občutila, da je je vleklo za njo. Toda luč je že izginila in ona je stala sama z Brestom, vsa obita z mesečino.

"Pojdiva!" je izpregovorila in stekla pred Brestom s dvorišča, da je šumelo šolto listje, ki ga je nastlala lipa po poti.

"Štefan", je vzgovorila Smrekarica moža, ki je že ležal, ko je stopila v spalnico.

"Alena je šla z Brestom na izprehod. Naj gre, kaj gravši?"

Štefan je okrenil glavo na blazini.

"Na izprehod? Nemamost si naredila!"

"Zakaj?"

"Slamo in ogenj tičiš skupaj Starka!"

"I, kaj bi ne bil to lep parček. Kakor nalašč!"

"Lep, lep—! Od lepote še ni bil nihče sit. Če je ta fant kljub učenosti tako nespameten, da se zagleda v lepo — in prazno ženako, potem je najbolje, da vse šole zapro. Najbolje, da več. Sicer me pa pusti. Jaz sem zaspan."

Zaobrnil je glavo, si pritegnil odejo okrog vratu in zamižal. Alena je hodila tako naglo da da jo je Brest komaj dohajal. Glasno se je smejala in nalašč bredla tam, kjer je bilo največ listja na poti, da je glasno šumelo. Celo zapela je. Prišla sta skoro do šole, ne da bi se kaj pogovarjala. Tamkaj je Alena obstala.

"Kajne, kako sem otročja, gospod Brest?"

"Zakaj otročja? Veseli ste, rečmo, naravni! Ali bi se vedli ob tej rožni mladosti kakor siva matrona? Ali naj bi iztegali ekstatičnowbolne roke proti mesecu ko kipi v Vas življenje! Na hvalo, da se morete oddehniti. Današnja družba res zahteva, da je človek zapet do vratu, ne, ušes, in sodi da imamo jezik samo za to, da utajimo, kar imamo v srcu."

"Ali ste Vi pristaš ženske emancipacije?"

"Ne samo ženske, vsake!"

"Toda nocoj se pred Smrekarjem niste emancipirali. Glede Minke, namreč."

"Družba je trinog."

Alena je pomolčala in zrla v Bresta. V mesečini so bile njene oči, zasenčene z obrvmi in dolgimi vejicami, kakor tihe, hrepeneče sanje.

"Jaz se vrnem. Ali me spremite tudi nazaj?"

"Samo, če dovolite!"

Obrnila sta se in prehodila nekaj pota molče. Brest je čutil, da valovi v njena srce, hladni razum se je umikal čustvom.

"Gospodična, pri večerji ste vprašali, če sem mož! Morda mi razodenete sedaj, kar Vas teži pri Smrekarjevih."

Alena se je nenadoma spet ustavila in ga motrila.

Nato je izpregovorila rezko, s trdim poudarkom.

"Smrekar je slepar!"

Brest se je prestrašil, da je Alena zapazila izpremembo na njegovem licu.

"Gospodična", je rekel slovesno, z nizkim glasom, iz katerega je donel protest.

"Gospodična, Vi ste krivični!"

"Dokažem!"

(Dalje prih.)